

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-081 Opole

Opole, 9 lipca 2026 r.
PS.I.431.4.10.2026.EK

**Pani
Jolanta Jarema
Dyrektor Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gorzowie Śląskim
ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim
ul. Wojska Polskiego 15, 46- 310 Gorzów Śląski

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) w związku z art. 20 ust. 1 i art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 ze zm.) oraz w związku z art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158).

3. Zakres kontroli:

- 1) **przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹;
- 2) **okres objęty kontrolą:** od 1 stycznia 2025 r. do dnia kontroli.

¹ Dalej nazywana „ustawą”.

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa.

5. Tryb kontroli: zwykły

6. Termin kontroli: od 26 maja 2026 r. do 27 maja 2026 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- Elżbieta Knosala – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- Jakub Krajewski – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

8. Kierownik jednostki kontrolowanej:

Jolanta Jarema, Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim, pełniący tę funkcję od dnia 2 stycznia 2026 r.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń rodzinnych;
- prawidłowość postępowania jednostki kontrolowanej w zakresie obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych, braku nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej oraz nienaruszaniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń rodzinnych;

² Dalej nazywany „MGOPS w Gorzowie Śląskim”.

- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnym wnioskodawcom.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- powoływania w podstawach prawnych decyzji administracyjnych jedynie tytułu rozporządzeń bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie, co narusza art. 107 § 2 k.p.a.,
- nieprawidłowe formułowanie rozstrzygnięć decyzji w sprawach, gdzie znalazły zastosowanie przepisy art. 5 ust. 3-3c ustawy, co narusza art. 107 § 2 k.p.a.,
- uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.,
- niezamieszczenia w treści pouczenia wydawanych decyzji administracyjnych informacji odnośnie terminu wypłaty dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, co narusza art. 9 k.p.a.,
- powoływanie w pouczeniach decyzji odmownych art. 25 ust. 1 ustawy, który nie ma zastosowania w tych sprawach,
- wydanie decyzji odmawiającej prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka z dnia 2 lipca 2025 r. nr OPS.B.5220.18.105.2025 bez uprzedniego wezwania wnioskodawcy do uzupełnienia braków formalnych we wniosku, co narusza art. 24a ust. 2 ustawy oraz art. 8 § 1 k.p.a.,
- wydanie decyzji przyznającej prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego z dnia 6 listopada 2025 r. nr OPS.SR.520.1.176.2025 bez uprzedniego ustalenia sytuacji materialno-prawnej ojca dziecka, co narusza art. 24a ust. 2 ustawy,
- wydanie decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z dnia 31 grudnia 2025 r. nr OPS.SR.520.61.221.2025.N oraz decyzji z dnia 5 lutego 2025r. nr OPS.SR.520.81.54.2025.NP bez wskazania w treści decyzji wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, co narusza art. 9 k.p.a.,
- wydanie decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z dnia 31 grudnia 2025 r. nr OPS.SR.520.61.221.2025.N po niespełna 11 tygodniach od momentu powzięcia informacji o zmianie sytuacji dochodowej, co narusza art. 12 § 1 k.p.a. w zw. z art. 8 § 1 k.p.a.,
- nierzetelnej weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych,

- nierealizowania przez organ przed wydaniem decyzji zakończonych obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., w sprawach gdzie miały zastosowanie przepisy art. 5 ust. 3-3c ustawy, co narusza również art. 9 k.p.a.
- prowadzenia metryk spraw administracyjnych w sposób niezgodny z art. 66a § 2 k.p.a.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnym wnioskodawcom.

Ustalenia kontroli.

Z informacji przekazanej przez Dyrektora MGOPS w Gorzowie Śląskim, która została otrzymana w dniu 18 maja 2026 r., wynika, że w okresie poddanym kontroli wydano:

1. **144** decyzje przyznające świadczenia rodzinne, w tym:
 - a) **43** decyzje przyznające zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
 - b) **63** decyzje przyznające zasiłek pielęgnacyjny,
 - c) **10** decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne (wydanych wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.),
 - d) **22** decyzje przyznające jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka,
 - e) **6** decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie.
2. **19** decyzji odmawiających przyznania świadczeń rodzinnych, w tym:
 - a) **7** decyzji odmawiających zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,
 - b) **2** decyzje odmawiające zasiłku pielęgnacyjnego;
 - c) **10** decyzji odmawiających jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.
3. **3** decyzje orzekające o świadczeniach nienależnie pobranych, dotyczące nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego.

Z informacji przekazanej przez Dyrektora MGOPS w Gorzowie Śląskim wynika również, że w okresie poddanym kontroli nie była wypłacana zapomoga, o której mowa w art. 22a ust. 1 ustawy.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano losowo wybraną dokumentację **33** postępowań, w tym:

- **7** spraw (16,28%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- **6** spraw (9,52%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek pielęgnacyjny;
- **3** sprawy (30%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne wydanych wyłącznie na podstawie nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.;
- **5** spraw (22,72%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka;
- **2** sprawy (33,33%) zakończonych wydaniem decyzji przyznających świadczenie rodzicielskie;
- **5** spraw (71,42%) zakończonej wydaniem decyzji odmawiającej przyznania zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego;
- **2** sprawy (20%) zakończonych wydaniem decyzji odmawiających przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka;
- **1** sprawę (50%) zakończonych wydaniem decyzji orzekających o nienależnie pobranych świadczeniach rodzinnych;
- **2** sprawy (66,67%), orzekające o świadczeniach nienależnie pobranych dotyczące nienależnie pobranego zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego.

Do Wojewody Opolskiego przekazano **34** sprawy w celu ustalenia czy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Od żadnej z wydanych w kontrolowanym okresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

Na dzień kontroli w MGOPS w Gorzowie Śląskim nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne lub do osoby pobierającej te świadczenia uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do poszczególnych świadczeń rodzinnych, a także odmowy lub

weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń oraz terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- umieszczenia członka rodziny w pieczy zastępczej lub w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, o którym mowa w art. 5 ust. 7 ustawy;
- pozostawania dziecka pod opieką naprzemienną obojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, o którym mowa w art. 7 pkt 5 lit. e ustawy;
- ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, o którym mowa w art. 5 ust. 7a ustawy;
- przyznania zasiłku pielęgnacyjnego osobie, która ukończyła 75 lat na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy;
- przyznania świadczenia pielęgnacyjnego osobom wskazanym w art. 17 ust. 1 pkt 2-4 ustawy;
- przyznania świadczenia rodzicielskiego ojcu dziecka na zasadach określonych w art. 17c ust. 2 ustawy.

1. Prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie świadczeń rodzinnych

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy organ właściwy może, w formie pisemnej, upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W dniu 2 marca 2026 r. Burmistrz Gorzowa Śląskiego na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy wydał upoważnienie nr 0050.35.2026, mocą którego upoważnił Dyrektora MGOPS w Gorzowie Śląskim do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych. W okresie objętym kontrolą pozostawały w mocy upoważnienia ówczesnej Kierownik

MGOPS Krystyny Wolnej z dnia 4 maja 2004 r. nr OPS-8127/U/1/2004 oraz zastępcy Kierownika MGOPS w Gorzowie Śląskim Jolanty Jarema z dnia 11 sierpnia 2024 r. nr 0050.124.2024. W okresie od 2 stycznia 2026 r. do 2 marca 2026 r. Pani Jolanta Jarema była upoważniona do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych jako pełniąca obowiązki Dyrektora MGOPS w Gorzowie Śląskim na podstawie zarządzenia Burmistrza Gorzowa Śląskiego z dnia 2 stycznia 2026 r. nr 0050.3.2026.

Do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych Burmistrz Gorzowa Śląskiego na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy upoważnił dwóch pracowników MGOPS w Gorzowie Śląskim (upoważnienia: z dnia 30 lipca 2021 r. nr 0050.100.2021 oraz z dnia 21 marca 2022 r. nr 0050.46.2022).

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń we wskazanym wyżej zakresie.

2. Prawdliwość postępowania jednostki kontrolowanej w zakresie obowiązku utworzenia komórki organizacyjnej do realizacji świadczeń rodzinnych, braku nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej oraz nienaruszaniu norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej

Zgodnie z normą prawną wyrażoną w art. 20 ust. 4 ustawy, w przypadku upoważnienia kierownika ośrodka pomocy społecznej do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń rodzinnych, w ośrodku tym tworzy się komórkę organizacyjną do realizacji świadczeń rodzinnych. Realizacja świadczeń rodzinnych nie może powodować nieprawidłowości w wykonywaniu zadań pomocy społecznej, a także nie może naruszać norm zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Zgodnie z treścią § 10 ust. 1 pkt 4 Regulaminu MGOPS w Gorzowie Śląskim, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim z dnia 17 grudnia 2024 r. nr OPS.011.24.2024 w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim, prowadzenie postępowań w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych należy do kompetencji działu świadczeń rodzinnych,

alimentacyjnych, świadczeń wychowawczych, stypendiów szkolnych oraz obsługi innych dodatków przydzielonych do realizacji.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżenia we wskazanym wyżej zakresie.

3. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń rodzinnych pod względem zgodności z obowiązującym prawem.

3.1. Ustalenia dotyczące wszystkich świadczeń rodzinnych

W trakcie kontroli stwierdzono, że wszystkie wydane w kontrolowanym okresie decyzje zawierały prawidłowe oznaczenie organu właściwego, tj. Burmistrza Gorzowa Śląskiego. Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z brzmieniem art. 3 pkt 11 ustawy jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne.

W przypadkach, gdy prawo do świadczeń rodzinnych zależne było od ustalenia dochodu rodziny, organ każdorazowo dokonywał jego obliczenia. We wszystkich kontrolowanych przypadkach organ I instancji prawidłowo ustalił wysokość miesięcznego dochodu rodziny.

Przyznanie lub odmowa prawa do świadczeń rodzinnych oraz orzeczenie w zakresie nienależnie pobranych świadczeń każdorazowo następowało w formie decyzji administracyjnej.

Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W kontrolowanych decyzjach rozstrzygających w zakresie świadczeń rodzinnych organ przywoływał przepisy ustawy, k.p.a., rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1340) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2024 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2024 r. poz. 1238). Przepisy rozporządzeń w niektórych przypadkach były przywoływane bez

wyszczególnienia ustępów, paragrafów lub punktów danego artykułu, natomiast w przypadku wskazanego wyżej rozporządzenia organ w ogóle nie precyzował, jakie przepisy znalazły zastosowanie w sprawie. Praktyka taka jest błędna, ponieważ podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego

i materialnego wraz z powołaniem źródeł jego publikacji, natomiast w sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery. Brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie narusza ten wymóg.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a., jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Organ I instancji wprowadził przywoływał przepisy, na podstawie których podejmował rozstrzygnięcie, niemniej nie przywoływał przepisów mających zastosowanie w sprawie dokładnie i prawidłowo. Za nieprawidłowe uznaje się także powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji.

W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji (m. in.: wyroki NSA z 8 kwietnia 1999 r., sygn. akt III SA 8192/98, z dnia 10 października 2007 r., sygn. akt II GSK 177/07). Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty lub paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu (por. też drugą wyrok NSA z 24 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 20/83, ONSA 1983/1, poz. 36). Nie jest wymagane przez komentowany przepis przytoczenie w decyzji wszystkich przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę do wydania decyzji. Te przepisy, których zastosowanie jest oczywiste i bezsporne, nie wymagają przytoczenia (teza trzecia wyroku NSA z 8 maja 1997 r., I SA/Gd 10/96 oraz wyrok NSA z 2 czerwca 1998 r.).

W kontrolowanych 4 przypadkach, kiedy w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego MGOPS w Gorzowie Śląskim zastosował przepisy art. 5 ust. 3-3c, organ każdorazowo błędnie formułował rozstrzygnięcie decyzji. Sentencja decyzji wydanej przez organ zawierała wyszczególnienie wszystkich przyznanych zasiłków i dodatków w pełnej kwocie oraz tabelę, która przedstawiała sumę pełnych kwot, kryterium dochodowe, dochód na osobę w rodzinie po przekroczeniu kryterium, liczbę osób w rodzinie oraz kwotę do wypłaty. Praktyka taka jest błędna, bowiem treść rozstrzygnięcia powinna być sformułowana w sposób precyzyjny, klarowny i nie budzący wątpliwości interpretacyjnych. Należy mieć na uwadze, że w przypadku decyzji wydawanych na podstawie art. 5 ust. 3-3c ustawy ustalana jest kwota do wypłaty stanowiąca różnicę pomiędzy łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Stwierdzenie w pierwszej części rozstrzygnięcia, że organ właściwy postanawia przyznać wnioskowane zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego, a następnie wskazanie kwoty do wypłaty niższej niż wynikająca z zsumowania kwot tych świadczeń w wysokości przewidzianej ustawą powoduje, że rozstrzygnięcie jest dla strony nieczytelne i może wprowadzić ją w błąd. W treści rozstrzygnięcia organ powinien precyzyjnie określić, jaka kwota będzie wypłacana stronie, a następnie w treści uzasadnienia przytoczyć zastosowane w sprawie przepisy prawa oraz szczegółowo wyjaśnić – w odniesieniu do stanu faktycznego sprawy – jak została ustalona kwota podlegająca wypłacie. Rozstrzygnięcie to jeden z najważniejszych elementów składowych decyzji administracyjnej, który stanowi jej istotę i wyraża rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego przypadku, w kontekście okoliczności faktycznych sprawy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego³.

We wszystkich poddanych kontroli sprawach zakończonych wydaniem decyzji organ sporządził uzasadnienia, które nie spełniały wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a., w szczególności w zakresie dowodów, na podstawie których określone okoliczności faktyczne zostały uznane za udowodnione. W uzasadnieniach decyzji odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego oraz decyzji odmawiających prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka organ zasadniczo ograniczał się do stwierdzenia, jaką wysokość dochodu

³ por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 lipca 2018 r. sygn. akt I OSK 873/18

rodziny ustalono w toku postępowania dowodowego, ile wynosi dochód na osobę w rodzinie oraz wskazywał, że kwota ta przekracza kwotę kryterium dochodowego. Brak było natomiast jakichkolwiek informacji dla strony, na podstawie jakich dokumentów dochody te zostały ustalone. Również w decyzjach przyznających prawo do tych świadczeń organ nie wskazywał konkretnych dowodów, na których się oparł podczas ustalania stanu faktycznego. Jak wynika z art. 75 § 1 k.p.a., dowodem w postępowaniu administracyjnym jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 października 2021 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt I GSK 503/21, organ administracji publicznej powinien zająć stanowisko wobec całego materiału zebranego w toku postępowania oraz uzasadnić jasno i należycie swoje stanowisko, a w szczególności uzasadnić, na jakiej podstawie uznał pewne fakty za prawdziwe. Ponadto w decyzjach odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego organ stwierdzał, że w sprawie nie mogły znaleźć zastosowania reguły określone w art. 5 ust. 3-3c ustawy bez wskazania konkretnych obliczeń świadczących o tym, że kwota przekroczenia jest zbyt duża, aby przepisy te mogły znaleźć zastosowanie.

Biorąc pod uwagę powyższe, nie sposób uznać, że uzasadnienia decyzji administracyjnych w kontrolowanych przypadkach były sporządzane w sposób rzetelny. Nierzetelnie sporządzone uzasadnienie decyzji skutkuje tym, że nie jest ono zrozumiałe dla strony i nie wie co kierowało organem, który podjął rozstrzygnięcie określonej treści. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 24 kwietnia 2018 r. sygn. akt I OSK 1351/16 podkreślił, że do naruszenia art. 107 § 3 k.p.a. dochodzi wtedy, gdy uzasadnienie decyzji nie zawiera wszystkich elementów, wymienionych w tym przepisie albo gdy mimo formalnej poprawności jego treść - ze względu np. na ogólnikowość stwierdzeń i argumentów - nie pozwala na skontrolowanie poprawności rozstrzygnięcia sprawy, a tym samym czyni w stopniu istotnie wątpliwym poprawność przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawie.

Obowiązek sporządzenia uzasadnienia decyzji odpowiadającego wymogom określonym w art. 107 § 3 k.p.a. stanowi realizację, w postępowaniu administracyjnym, zasady przekonywania, określonej w art. 11 k.p.a. Wyrażona w art. 11 k.p.a. zasada przekonywania jest bardzo silnie związana z zawartą w art. 8 k.p.a. zasadą ogólną

pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa. Prawidłowe uzasadnienie decyzji administracyjnej ma więc nie tylko znaczenie prawne, lecz także wychowawcze, bowiem pogłębia zaufanie uczestników postępowania do organów państwa, w tym przypadku – do organów administracji publicznej. Motywy decyzji powinny odzwierciedlać rację decyzyjną i wyjaśniać tok rozumowań prowadzących do zastosowania konkretnego przepisu prawa materialnego do rzeczywistej sytuacji faktycznej.

W postępowaniach zakończonych wydaniem decyzji odmownych oraz o decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń organ w pouczeniu decyzji wskazywał treść art. 25 ust. 1 ustawy, z którego wynika obowiązek powiadomienia organu o każdej zmianie sytuacji w rodzinie mającej wpływ na prawo do świadczeń. Powoływanie w decyzjach przepisu, który nie ma zastosowania w sprawie jest niewłaściwe i może wprowadzić adresata decyzji w błąd.

3.2. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

Ustalono, że we wszystkich kontrolowanych przypadkach zasiłek rodzinny został przyznany osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1, 1a i 1b ustawy w prawidłowej wysokości, stosownie do wieku dziecka, tj. zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1–3 ustawy.

W sprawie zakończonej decyzją z dnia 6 listopada 2025 r. nr OPS.SR.520.1.176.20255 organ przyznał zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na okres zasiłkowy 2025/2026. Z akt sprawy wynika, iż w składzie rodziny znajdują się: wnioskodawca (matka dzieci), mąż (ojciec dwójki dzieci) oraz troje małoletnich dzieci, na które przyznano świadczenia rodzinne. Najmłodszy syn nie jest dzieckiem małżonka wnioskodawcy, co potwierdza dołączona do akt weryfikacja danych dziecka w systemie PESEL. Przedmiotowa weryfikacja w treści wskazuje imię i nazwisko ojca dziecka. Pozostały materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania nie pozwala na ustalenie aktualnej sytuacji prawnej małoletniego oraz faktu ewentualnego zasądzenia świadczeń alimentacyjnych od ojca dziecka (nieujętego w składzie rodziny we wniosku). Ponadto w aktach sprawy nie ma dokumentów potwierdzających przysposobienie dziecka przez męża wnioskodawcy. W art. 3 pkt 16 ustawy określono definicję legalną wyrażenia „rodzina” i zgodnie z brzmieniem tego przepisu obejmuje ona następujące osoby: „małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku

do ukończenia 25. roku życia [...]”. W związku z tym, iż w przedmiotowej sprawie wniosek w części dotyczącej składu rodziny nie zawiera danych ojca najmłodszego dziecka oraz w związku z tym, iż do akt nie dołączono prawomocnego wyroku zasądzającego alimenty - zespół kontrolujący zwrócił się do organu z prośbą o udzielenie wyjaśnień oraz o sporządzenie kopii części akt sprawy. MGOPS w Gorzowie Śląskim w piśmie z dnia 27 maja 2026 r. wyjaśnił, iż w przedmiotowej sprawie cyt. „brak jest przeszkód prawnych, by w przedstawionym stanie faktycznym przyznać wnioskodawcy świadczenia rodzinne na wskazane dziecko”. Ponadto organ przywołał treść art. 7 ust. 5 ustawy, który wskazuje na konieczność zasądzenia alimentów na rzecz dziecka w przypadku, gdy wnioskodawca jest osobą samotnie wychowującą dziecko. Organ wyjaśnił, iż wnioskodawczyni w myśl definicji ustawowej wynikającej z art. 3 ust. 17a ustawy nie zalicza się do osób samotnie wychowujących dziecko. Podczas weryfikacji skopiowanych dokumentów zespół kontrolny stwierdził rozbieżności między dokumentacją udostępnioną do wglądu w siedzibie organu a kopią poświadczoną za zgodność z oryginałem, którą pracownik jednostki kontrolowanej przekazał zespołowi kontrolnemu.

W celu wyjaśnienia powstałych rozbieżności, w dniu 8 czerwca 2026 r. zwrócono się do Dyrektora MGOPS w Gorzowie Śląskim o zajęcie stanowiska w sprawie oraz o przekazanie kopii pełnej dokumentacji sprawy. W odpowiedzi z dnia 8 czerwca 2026 r. organ wskazał, iż wnioskodawca dokonał korekty wniosku, a w aktach sprawy znajdowały się zarówno błędnie wypełniona część wniosku, jak i jego poprawiona wersja. Pracownik MGOPS w Gorzowie Śląskim omyłkowo dokonał kopii poprawionej, nieaktualnej części wniosku. Po przeanalizowaniu dołączonych akt sprawy stwierdzono, iż w toku postępowania organ prowadzący postępowanie winien ustalić i udokumentować sytuację prawną małoletniego syna oraz fakt ewentualnego zasądzenia świadczeń alimentacyjnych od ojca dziecka. Brak zasądzonych alimentów na rzecz dziecka oznacza – w świetle cytowanej definicji rodziny – konieczność ujęcia w jej składzie obojga rodziców. W konsekwencji organ był zobligowany do wezwania strony do dopisania ojca dziecka do składu rodziny lub do złożenia wyjaśnień, z jakich powodów jego ujęcie w składzie rodziny w treści wniosku nie jest możliwe.

Ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, organ działał zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, czyli gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674,00 zł lub w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się

orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności - 764,00 zł.

W kontrolowanej dokumentacji wystąpiły **4** przypadki, w których, w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, wynikającego z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, organ zastosował art. 5 ust. 3- 3c ustawy. We wszystkich przypadkach dochód został obliczony prawidłowo. Okres przyznania świadczeń oraz łączna kwota świadczeń przyznana wnioskodawcom

W poddanych kontroli sprawach wystąpiły **4** przypadki utraty dochodu. W sytuacji utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględniał dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 5 ust. 4 ustawy.

Ponadto w 2 kontrolowanych przypadkach wystąpiły przypadki uzyskania dochodu członka rodziny. W toku postępowania organ prawidłowo zastosował przepis art. 5 ust. 4a i 4c doliczając do dochodu rodziny uzyskany dochód.

Ustalając dochód z gospodarstwa rolnego (**1** wniosek), organ dokonał obliczeń zgodnie z przepisami art. 5 ust. 8 ustawy, tj. przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia, przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1344), w oparciu o obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 września 2025 r. w sprawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2024 r. (M.P. z 2025 r. poz. 1006).

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego sprawdzono w 1 sprawie. Do wniosku dołączono zaświadczenie pracodawcy o udzieleniu urlopu wychowawczego. Organ prawidłowo zastosował treść art. 10 ustawy i przyznał dodatek na obowiązujący okres zasiłkowy.

Weryfikacji poddano **1** przypadek przyznania dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Organ przyznał dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka rodzicowi samotnie wychowującemu dziecko, ponieważ drugi z rodziców zmarł, co jest zgodne z art. 11a ust. 1 pkt 1 ustawy w wysokości 193,00 zł miesięcznie.

W **3** spośród poddanych kontroli postępowań, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej został przyznany zgodnie z art. 12a ust. 1 i 2 ustawy, tj. rodzicowi na trzecie i następne dziecko, w wysokości 95,00 zł miesięcznie.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przyznano rodzicom na pokrycie wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka (**2** przypadki), ponieważ legitymowało się orzeczeniem o niepełnosprawności. Organ przyznawał dodatek w prawidłowej wysokości na czas trwania orzeczenia.

Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (**9** przypadków) organ przyznawał jednorazowo w wysokości 100,00 zł na dziecko, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego, na wniosek rodzica, złożony do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne, co jest zgodne z art. 14 ust. 1-4 ustawy. W przypadku postępowań zakończonych wydaniem decyzji przyznających zasiłek rodzinny wraz z dodatkiem z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, MGOPS w Gorzowie Śląskim nie zamieszczał w treści pouczenia informacji odnośnie terminu wypłaty rzeczzonego dodatku. Zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Dodatek przysługuje raz w roku, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego, w wysokości 100,00 zł na dziecko. Biorąc pod uwagę fakt, iż w odniesieniu do dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego nie ma zastosowania zasada okresowości świadczeń rodzinnych, strona nie otrzymuje zatem cyklicznie świadczeń w zgodzie z postanowieniami decyzji administracyjnej wydanej przez właściwy do tego organ, lecz wypłata ma charakter jednorazowy, związany z ziszczeniem się określonego wydarzenia w postaci rozpoczęcia nowego roku szkolnego, organ powinien precyzyjnie określić okoliczności oraz ramy czasowe wypłaty powyższego dodatku do zasiłku rodzinnego.

Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania organ przyznał rodzicowi dziecka w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole

ponadpodstawowej, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy (**2** przypadki). Organ przyznał dodatek w wysokości 69,00 zł miesięcznie. Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania został przyznany na okres 10 miesięcy w roku, w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego, co jest zgodne z art. 15 ust. 2 ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach zakończonych wydaniem decyzji odmownych powodem odmowy przyznania prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego było niespełnianie warunku określonego w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy, tj. przekroczenie kryterium dochodowego, co zostało właściwie udokumentowane i obliczone w toku postępowania.

W trakcie przeprowadzonej kontroli weryfikacji poddano **2** przypadki, w których MGOPS w Gorzowie Śląskim uznał przyznany i wypłacony zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na nienależnie pobrany. W obu przypadkach świadczeniobiorcy nie dopełnili obowiązku określonego w art. 25 ust. 1 polegającego na niezwłocznym organu o podjęciu zatrudnienia. Z akt sprawy wynika, iż organ po otrzymaniu zaświadczenia o wysokości dochodu uzyskanego, prawidłowo przeliczył dochód rodziny, następnie po uprzednim zawiadomieniu strony uchylił decyzję przyznającą świadczenia rodzinne a następnie wydał decyzję o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. Obie decyzje zostały wydane w oparciu o art. 30 ust. 1-2 ustawy, które określają obowiązek zwrotu oraz wskazują na możliwe podstawę do żądania zwrotu. MGOPS w Gorzowie Śląski w treści sentencji oraz uzasadnieniu wskazuje na konieczność zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie z podaniem wysokości nienależnie pobranych świadczeń, ale bez podania wysokości odsetek. W ocenie zespołu kontrolującego, świadczeniobiorca w myśl art. 9 k.p.a. powinien zostać poinformowany o wysokości odsetek naliczonych na dzień wydania decyzji o zwrocie oraz pouczone o sposobie ich naliczenia. Wskazując na treść art. 30 ust. 8 ustawy kwoty nienależnie pobranych świadczeń podlegają zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Podanie w decyzji administracyjnej jedynie kwoty nienależnie pobranych świadczeń nie tylko nie wyczerpuje obowiązku informacyjnego nałożonego na organ względem świadczeniobiorcy, ale także uniemożliwia wnioskodawcy szacunkowe zabezpieczenie środków przeznaczonych na zwrot zobowiązania. Ponadto w sprawie zakończonej decyzją z dnia 31 grudnia 2025 r. nr OPS.SR.520.61.221.2025.N wnioskodawca powiadomił organ o zmianie sytuacji

finansowej oraz wniosł o uchylenie decyzji przyznającej świadczenia w dniu 25 września 2025 r. W tym samym dniu tj. 25 września 2025 r. zgodnie z żądaniem strony organ uchylił decyzję przyznającą prawo do świadczeń rodzinnych. Wnioskodawca w dniu 1 października 2025 r. osobiście odebrał decyzję i złożył oświadczenie, w którym zrzekł się prawa do odwołania od otrzymanej decyzji uchylającej. MGOPS w Gorzowie Śląski po niespełna 11 tygodniach od momentu powzięcia informacji o zmianie sytuacji dochodowej, tj. w dniu 16 grudnia 2025 r. zawiadomił stronę o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia i zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Decyzja o ustaleniu i zwrocie została wydana w dniu 31 grudnia 2025 r. a odebrana osobiście przez świadczeniobiorcę w dniu 5 stycznia 2026 r. Nie ulega wątpliwości, że w ramach omawianej sprawy organ dopuścił się daleko idącej zwłoki, której skutkiem było narażenie strony postępowania na konieczność spłaty wyższych odsetek od nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych. Z tego względu w przedmiotowym postępowaniu doszło do naruszenia art. 12 § 1 k.p.a. w zw. z art. 8 § 1 k.p.a.

3.3. Świadczenia opiekuńcze

3.3.1. Zasiłek pielęgnacyjny

W poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie ustalenia prawa do zasiłku pielęgnacyjnego świadczenie to zostało przyznane:

- w **3** przypadkach niepełnosprawnemu dziecku - na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy;
- w **1** przypadku osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, która legitymowała się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- w **2** przypadkach osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, która legitymowała się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a niepełnosprawność ta powstała przed ukończeniem przez tę osobę 21. roku życia – na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy.

Akta poddanych kontroli postępowań zawierały kompletne wnioski o przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego wraz z załączonymi do nich aktualnymi orzeczeniami o niepełnosprawności.

W każdym przypadku zasiłek pielęgnacyjny został przyznany w wysokości wynikającej z art. 16 ust. 4 ustawy, tj. w kwocie 215,84 zł miesięcznie do końca okresu ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

3.3.2. Świadczenie pielęgnacyjne

W 3 poddanych kontroli przypadkach przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (według nowych zasad obowiązujących od 1 stycznia 2024 r.) świadczenia te zostały przyznane jednemu z rodziców dzieci, ponieważ sprawowali opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia, które legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Akta spraw w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zawierały wszystkie niezbędne dokumenty, w szczególności wnioski wraz z niezbędnymi oświadczeniami oraz orzeczenia o niepełnosprawności osób wymagających opieki, które w każdym poddanym kontroli przypadku zawierały wskazania konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Organ przyznawał świadczenia pielęgnacyjne w wysokości określonej w obwieszczeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2024 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2025 (M.P. z 2024 r. poz. 967), tj. w kwocie 3.287,00 zł. W oparciu o nowe obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 października 2025 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2026 (M.P. z 2025 r. poz. 1127), po jego wejściu w życie, organ wydał decyzje zmieniające wydane w sprawach decyzje pierwotne od dnia 1 stycznia 2026 r. w zakresie wysokości świadczenia, podnosząc je do kwoty 3.386,00 zł.

3.4. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka

W poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie wypłaty jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 7 przypadkach wniosek został złożony przez

matkę lub ojca dziecka. Wszystkie wnioski zostały złożone w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka została przyznana **5** osobom, których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego określonej w art. 15b ust. 2 ustawy, tj. kwoty 1.922,00 zł, co zostało należycie udokumentowane i obliczone w toku postępowania. Organ w każdym z tych przypadków przyznał świadczenie jednorazowo w wysokości 1.000,00 zł.

W **2** przypadkach – ze względu na przekroczenie kwoty kryterium dochodowego – organ wydał decyzje odmowne. W realiach sprawy zakończonej decyzją z dnia 2 lipca 2025 r. nr OPS.B.5220.18.105.2025 wniosek o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka został złożony w dniu 4 czerwca 2025 r. bez prawidłowo wypełnionego zaświadczenia lekarskiego. Dołączone zaświadczenie nie zawiera informacji od którego tygodnia ciąży kobieta pozostawała pod opieką lekarską. Dokument ten zawiera braki formalne uniemożliwiające jego uznanie za dowód w sprawie i wymaga uzupełnienia. Organ rozpatrzył wniosek wydał decyzję odmowną ze względu na przekroczone kryterium bez uprzedniego zastosowania art. 24a ust. 2 ustawy. W myśl wymienionego przepisu w przypadku złożenia wniosku bez wymaganych dokumentów organ winien przyjąć wniosek i wyznaczyć termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów oraz pouczyć o skutku nieuzupełnienia wniosku. Podstawą do rozpatrzenia wniosku jest jego kompletność, co oznacza, iż rozpatrzenie wniosku bez uprzedniego zastosowania w sprawie art. 24a ust. 2 ustawy jest błędne.

W pozostałych weryfikowanych aktach do wniosku o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wnioskodawcy załączali zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, z którego wynikało, że kobieta będąca matką dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, co czyni zadość wymaganiom określonym w art. 15b ust. 5-6 ustawy.

3.5. Świadczenie rodzicielskie

We wszystkich poddanych kontroli postępowaniach w przedmiocie przyznania świadczenia rodzicielskiego z wnioskiem o przyznanie tego świadczenia występowała matka dziecka. Każdy wniosek zawierał oświadczenie, zgodnie z którym wnioskodawczyni nie urodziła dziecka w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych,

co stanowiłoby podstawę do obniżenia wysokości należnego świadczenia rodzicielskiego w myśl art. 17c ust. 6 ustawy.

W celu stwierdzenia braku istnienia przesłanek negatywnych przyznania świadczenia rodzicielskiego określonych w art. 17c ust. 9 pkt 1-5 ustawy, wnioskodawcy składali oświadczenia o braku istnienia tych przesłanek. Ponadto organ w toku postępowania dowodowego każdorazowo dokonywał weryfikacji informacji zawartych we wniosku.

W każdym kontrolowanym przypadku organ wydał decyzję przyznającą matce dziecka świadczenie rodzicielskie na okres 52 tygodni od dnia porodu w związku z okolicznością, że w realiach każdej sprawy nastąpiło urodzenie jednego dziecka przy jednym porodzie, co jest zgodne z art. 17c ust. 3 pkt 1 ustawy.

Wysokość świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc kalendarzowy ustalana była zgodnie z art. 17c ust. 7 ustawy. Wówczas organ dzielił kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnożył przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w w/w zakresie.

4. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń rodzinnych

W każdym przypadku postępowania w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych były wszczynane na wniosek strony.

We wszystkich poddanych kontroli sprawach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, wnioski zawierały prawidłowe oznaczenie organu.

Ponadto w toku analizy tych wniosków stwierdzono błędy, które świadczą o tym, że były one weryfikowane w sposób nierzetelny. We wniosku, którym zainicjowano sprawę zakończoną wydaniem decyzji z dnia 13 listopada 2025 r. nr OPS.SR.520.20.170.2025 pole dotyczące uzyskania dochodu pozostało niewypełnione. Ponadto w odmawianej sprawie w części V pkt. 3 wniosku pola wyboru dotyczące przebywania członków rodziny poza granicami kraju pozostały niewypełnione. Zaznaczenie właściwego pola wyboru jest warunkiem koniecznym do skutecznego ustalenia czy członkowi rodziny przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego za granicą. Jedynie prawidłowo wypełniony wniosek stanowi dla organu przesłankę do weryfikacji danych i w przypadku braku odpowiedniego dokumentu możliwość zastosowania art. 24 a ust 1 i 2 ustawy.

W pozostałym zakresie poddana kontroli dokumentacja zawierała zgodnie z wymogami art. 23 ust. 3 ustawy, prawidłowo wypełniony wniosek, zawierający dane dotyczące:

- 1) osoby występującej o przyznanie świadczenia, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) dzieci pozostających na utrzymaniu osoby, o której mowa w ust. 1, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, oraz odpowiednio:
 - a) zaświadczenia lub oświadczenia dokumentujące wysokość innych dochodów niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e, art. 30 f ustawy z dnia 26 lipca o podatku dochodowym od osób fizycznych, dotyczące każdego członka rodziny,
 - b) zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, tj.: prawomocne orzeczenie sądu orzekające rozwód lub separację, zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o okresie, na który został udzielony urlop wychowawczy, oraz o okresach zatrudnienia i/lub inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia rodzinnego będącego przedmiotem wniosku

– zgodnie z wymogami art. 23 ust. 4 ustawy.

Złożone przez strony wnioski o przyznanie świadczenia zawierały klauzulę zastępującą pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o następującej treści: „Oświadczam, że jestem świadoma/świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, co jest zgodne z art. 23 ust. 2a ustawy.

W poddanych kontroli postępowaniach w przypadku utraty lub uzyskania dochodu przez członków rodziny w aktach sprawy do wniosku załączone były dokumenty potwierdzające ich utratę lub uzyskanie oraz ich wysokość, zgodnie z art. 23 ust. 4d ustawy w związku z art. 3 pkt 1 ustawy.

MGOPS w Gorzowie Śląskim, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, realizował wynikający z art. 23b ust. 1 ustawy

obowiązek samodzielnego uzyskania lub weryfikacji odpowiednich informacji zawartych we wniosku.

W sprawach zakończonych wydaniem decyzji na podstawie art. 5 ust. 3-3c ustawy organ każdorazowo nie zrealizował obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. Zgodnie z treścią tego przepisu w postępowaniu wszczętym na żądanie strony, informując o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Organ administracji publicznej jest obowiązany do wskazania w zawiadomieniu przesłanek zależnych od strony, które nie zostały na dzień wysłania informacji spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Należy wskazać, że zaniechanie przez organ realizacji obowiązku wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a. godzi również w wynikającą z art. 9 k.p.a. zasadę informowania stron, który nakłada na organ obowiązek należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach, które mogą mieć wpływ na rozstrzygnięcie postępowania administracyjnego.

W sprawach, gdzie postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń rodzinny zakończyło się wydaniem decyzji odmownej, organ wypełnił obowiązek informacyjny wynikający z art. 79a § 1 k.p.a, a pisma te zawierały wszystkie elementy wskazane w treści wskazanego wyżej przepisu.

We wszystkich aktach poddanych kontroli we wszystkich postępowaniach administracyjnych stwierdzono założenie metryk spraw, co czyni zadość realizacji obowiązku określonego w art. 66a § 1 k.p.a. Metryki te nie spełniały jednak wymogów określonych w art. 66a § 2 k.p.a., zgodnie z którym w treści metryki sprawy wskazuje się wszystkie osoby, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu administracyjnym oraz określa się wszystkie podejmowane przez te osoby czynności wraz z odpowiednim odesłaniem do dokumentów określających te czynności. Znacząca większość prowadzonych metryk nie zawierała wszystkich czynności, które zostały podjęte w toku prowadzonych przez organ postępowań (takich kierowanie do stron wezwań do uzupełnienia braków formalnych czy czynności polegających na przyjmowaniu dokumentów od wnioskodawców, które składali oni po zastosowaniu się do treści tych wezwań). We wszystkich skontrolowanych sprawach organ w treści metryki jako określenie czynności wykonywanej przez pracownika wpisywał „zweryfikował dane”. Przytoczone określenie czynności w metryce jest zbyt ogólne i nie ma bezpośredniego odniesienia do konkretnego dokumentu znajdującego się w

aktach sprawy. Organ sporządzając metrykę powinien wskazać źródło weryfikacji danych oraz określić, których danych weryfikacja dotyczy.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w przedmiotowym zakresie.

5. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń rodzinnym wnioskodawcom.

W poddanych kontroli sprawach organ terminowo ustalał stronom prawo do świadczeń rodzinnych. Wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była dopiero po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia dotyczące:

- 1) powoływania w podstawach prawnych decyzji administracyjnych jedynie tytułu rozporządzeń bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie, co narusza art. 107 § 2 k.p.a.,
- 2) uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.,
- 3) niezamieszczenia w treści pouczenia wydawanych decyzji administracyjnych informacji odnośnie terminu wypłaty dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, co narusza art. 9 k.p.a.,
- 4) powoływanie w pouczeniach decyzji odmownych art. 25 ust. 1 ustawy, który nie ma zastosowania w sprawie, co narusza art. 8 § 1 k.p.a.,
- 5) nierzetelnej weryfikacji wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, co narusza art. 23 ust.3 ustawy,
- 6) prowadzenia metryk spraw administracyjnych w sposób niezgodny z art. 66a § 2 k.p.a.

2. Nieprawidłowości dotyczące:

- 1) nieprawidłowe formułowanie rozstrzygnięć decyzji w sprawach gdzie znalazły zastosowanie przepisy art. 5 ust. 3-3c ustawy, co narusza art. 107 § 2 k.p.a.,

- 2) wydanie decyzji odmawiającej prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka Nr OPS.B.5220.18.105.2025 z dnia 2 lipca 2025 r. bez uprzedniego wezwania wnioskodawcy do uzupełnienia braków formalnych we wniosku, co narusza art. 24a ust. 2 ustawy,
- 3) wydanie decyzji przyznającej prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego Nr OPS.SR.520.1.176.2025 z dnia 6 listopada 2025 r. bez uprzedniego ustalenia sytuacji materialno- prawnej ojca dziecka, co narusza art. 24a ust. 2 ustawy,
- 4) wydanie decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z dnia OPS.SR.520.61.221.2025.N z dnia 31 grudnia 2025r. oraz decyzji Nr OPS.SR.520.81.54.2025.NP z dnia 5 lutego 2025r. bez wskazania w treści decyzji wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, co narusza art. 9 k.p.a.,
- 5) wydanie decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z dnia OPS.SR.520.61.221.2025.N z dnia 31 grudnia 2025r. po niespełna 11 tygodniach od momentu powzięcia informacji o zmianie sytuacji dochodowej, co narusza art. 12 § 1 k.p.a. w zw. z art. 8 § 1 k.p.a.,
- 6) nierealizowania przez organ przed wydaniem decyzji zakończonych obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 79a § 1 k.p.a., w sprawach gdzie miały zastosowanie przepisy art. 5 ust. 3-3c ustawy, co narusza również art. 9 k.p.a.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niewystarczającym nadzorem Dyrektora MGOPS w Gorzowie Śląskim nad realizowanymi zadaniami,
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa materialnego i procesowego przez osoby prowadzące postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej

zalecam:

- 1) wzmocnić nadzór Dyrektora nad zadaniami realizowanymi w kontrolowanym zakresie przez pracowników ośrodka,
- 2) przeprowadzić wewnętrzne szkolenie z Kodeksu postępowania administracyjnego oraz procesu weryfikacji wniosków o świadczenia rodzinne w celu zaktualizowania i usystematyzowania stosowanych procedur i dokumentów,
- 3) redagować rozstrzygnięcia (sentencje) decyzji w sprawach, w których zastosowanie znajduje art. 5 ust. 3-3c ustawy, w sposób jasny, precyzyjny i jednoznaczny, określający kwoty przysługujących świadczeń po zastosowaniu pomniejszeń,
- 4) wskazywać w podstawach prawnych decyzji administracyjnych nie tylko ogólny tytuł rozporządzeń, ale każdorazowo precyzyjne jednostki redakcyjne (paragrafy, ustępy, punkty), które stanowią bezpośrednią podstawę rozstrzygnięcia, celem zapewnienia realizacji wymogu określonego w art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.,
- 5) sporządzać uzasadnienia faktyczne i prawne decyzji administracyjnych w sposób wyczerpujący i w pełni realizujący dyspozycję art. 107 § 3 k.p.a.,
- 6) zamieszczać w treści pouczeń wydawanych decyzji administracyjnych obligatoryjne informacje dotyczące terminu wypłaty dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, realizując zasadę należytego informowania stron (art. 9 k.p.a.),
- 7) formułować pouczenia decyzji w sposób dostosowany do przedmiotu sprawy, eliminując przytaczanie przepisów niemających zastosowania w danej sprawie,
- 8) dokonywać wyczerpujących ustaleń w zakresie sytuacji materialno-prawnej wszystkich członków rodziny przed wydaniem decyzji, a w przypadku stwierdzenia braków formalnych we wnioskach lub braku wymaganych dokumentów – bezwzględnie stosować procedurę wezwania wnioskodawcy do ich uzupełnienia w wyznaczonym terminie, zgodnie z art. 24a ust. 2 ustawy,
- 9) podjąć działania zmierzające do prawidłowego ustalenia składu i dochodu rodziny w sprawie zakończonej decyzją z dnia 6 listopada 2025 r. nr OPS.SR.520.1.176.2025,
- 10) wskazywać każdorazowo w treści decyzji zobowiązujących do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie (lub precyzyjny sposób ich naliczenia) oraz datę, od której biegną, realizując tym samym obowiązek informacyjny z art. 9 k.p.a.,

- 11) wdrożyć procedurę rzetelnej i wnikliwej weryfikacji składanych wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych,
- 12) realizować obowiązek informacyjny wynikający z art. 79a § 1 k.p.a. przed wydaniem decyzji niezgodnych z żądaniem stron,
- 13) prowadzić metryki spraw administracyjnych w sposób rzetelny, ciągły i w pełni zgodny z wymogami określonymi w art. 66a § 2 k.p.a., odzwierciedlając w nich wszystkie osoby uczestniczące w czynnościach postępowania oraz ich dokładny, chronologiczny przebieg.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu**.

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej